

Π Α Λ Η Ε Σ Μ Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν 11 ην
Φεβρουαρίου, 1973, ήμεραν Κ Υ-
Ρ Ι Α Κ Η Ν καί ώραν : 20.00-20.3

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδᾷ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν τελευταία μας συνάντησι, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, εἶχαμε
ἀρχίσει νά κουβεντιάζωμε γιά ἕνα περίφημο γεῦμα πού ἔφινε
στό Μαρούσι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό θυμᾶμαι καί νά σοῦ πῶ πότε ἔγινε αὐτό τό γεῦμα : Στίς
20 Μαΐου 1835, ἔγιναν στήν Ἀθήνα οἱ ἐορτές τῆς ἐνηλικιώ-
σεως τοῦ Ὀθωνος. ~~Ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ἡμέραν~~ Μετά τήν δοξολογία στόν
μητροπολιτικό ναό, ὁ Ὀθων ἐδέχθηκε τά συγχαρητήρια τῶν
ἐπισήμων στό προσωρινό του Παλάτι, τό σπίτι τοῦ Κοντόσταυ-
λου, ὅπως ἔχομε πεῖ. Ὅμως ἐδημιουργήθηκε μιά παρεξήγησις
γιά τήν σειρά τῶν ἀξιωματικῶν πού μέ τόν στρατηγό Μακρυ-
γιάννη ἐπί κεφαλῆς ἀποχωρήσανε ἀπό τό Παλάτι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα καί εὔγε πού τό θυμᾶσαι Γιάγκο. Ὑστερα λοιπόν ἀπό
λίγες μέρες, ὁ ἀυλάρχης τοῦ Ὀθωνος κόμης Σαπόρτα, γιά νά
ἐξευμενίσῃ τοὺς θυμωμένους ἀξιωματικούς, ἔδωσε ἕνα γεῦμα
στό Μαρούσι, στό ὁποῖον προσεκάλεσε πολλούς αὐλικούς, ὑπα-
πιστάς καί γραμματεῖς τοῦ Ὀθωνος καί καμμιά σαρανταριά
ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τόν στρατηγό
Μακρυγιάννη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί δημιουργήθηκε κανένα ἄλλο ἐπεισόδιο κατά τήν διάρκεια
τοῦ γεύματος ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τί έπεισόδιο. Πρά λίγο νά χυθῆ αἷμα...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αἷμα ; Σοβαρά μιλάς ; Σ' ένα τέτοιο φιλικό γεῦμα πῆγε νά γίνῃ αἱματηρό έπεισόδιο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαίνεται ὅτι κάποιος ἀπό τούς ἀνωτέρους ἀυλικούς, ἔκανε μιά πρόποσι στήν ὁποία έτόνισε ὅτι οἱ γενναῖοι Ἕλληνες ἀξιωματικοί δέν ἔπρεπε νά παρεξηγήσουν ένα λάθος πού ἔγινε στήν ἔθιμοτυπία, στήν σειρά τῆς παρουσιάσεως στόν βασιλέα Φυσιλιά ὁ Μακρυγιάννης, πῆρ τόν λόγο καί ὅπως ἦτανε κάπως ἀγράμματος εἶπε ὅτι οἱ ἀξιωματικοί πού ἔδειξαν στήν 'Επανάστασι τοῦ 21 πῶς εἶναι παλλημαράδες, λησμονοῦν τό έπεισόδιο καί θά εἶναι πάντα πιστοί καί ἀφοσιωμένοι στό Κράτος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εν τάξει δηλαδή ὁ Μακρυγιάννης. Καί πῶς ἔγινε νέο έπεισόδιο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στό γεῦμα ἦτανε καί ὁ στρατηγός Χατζηπέτρος, ὑπασπιστής τοῦ "Οθωνος πού θέλησε νά κάνῃ ένα ἀστεῖο γιά νά πειράξῃ τόν Μακρυγιάννη καί τοῦ εἶπε : "Ενας εἶναι ὁ παλλημαρᾶς στό τραπέζι μας, ἔσύ στρατηγέ. Καί τότε ὁ Μακρυγιάννης ἀναφε καί τινάχθημε ἀπάνω ἔξαλλος, φωνάζοντας : Τί εἶπες βρέ ; Πάρε τό σπαθί σου καί σῆκω νά τά ποῦμε... καί ἄρπαξε μιά μπουκάλια κρασί νά τήν πετάξῃ στόν Χατζηπέτρο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή ἔγινε μεγάλο έπεισόδιο... Καί πῶς ἔληξε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν καταλαβαίνεις Γιάγκο ; Δέν ἄξιζε γιά ένα ἀστεῖο νά σκοτιθοῦνε δύο παλλημαρία τῆς 'Επαναστάσεως. Μπήκανε ὅλοι οἱ ἄλλοι στή μέση καί ἔδωσαν στόν Μακρυγιάννη νά καταλάβῃ ὅτι ἦτανε ένα ἀστεῖο τῆς βραδυᾶς...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ολα αὐτά ὁμως δείχνουν ὅτι ἡ παρεξήγησις ἦτανε ἔτοιμη νά ξεσπάσῃ σέ κάθε ἀπροσδόκητη στιγμή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ φυσικό αὐτό σέ μιά νέα κοινωνία πού μόλις τότε σχηματιζότανε. Σκέφου ὅτι κάθε πολίτης πίστευε ὅτι ἀδικεῖται ἀπό τόν ἄλλον... καί τά έπεισόδια ἦτανε ἀλλεπάλληλα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γυά έξήγησέ μου : 'Επεισόδια συμφερόντων ή πολιτικής φύσεως ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τά δύο Γιάγκο. Τά συμφέροντα δημιουργούσαν πολιτικές προστριβές.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί είδους πολιτικές προστριβές, αφού πολιτικά κόμματα δέν είχανε ακόμη διαμορφωθεί στην 'Αθήνα τοϋ 1835, τόν πρώτο χρόνο ~~από~~ πού ο "Οθων καί ή 'Αντιβασιλεία βρισκόντουσαν στην ~~καθήκον~~ νέα πρωτεύουσα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιός σοϋ είπε Γιάγκο ότι δέν είχανε διαμορφωθεί ακόμη πολιτικά κόμματα στην 'Αθήνα τοϋ 1835 ; Πρώτα πρώτα, πρέπει νά ξέρης ότι πρώτη φροντίδα τής 'Αντιβασιλείας ήτανε νά βάλη ένα δήμαρχο στην 'Αθήνα, για νά φροντίση για τήν πόλι, για τήν πρωτεύουσα. 'Η 'Αντιβασιλεία λοιπόν σκέφθηκε αντί νά διορίση δήμαρχο, νά αφήση τούς άθηναίους νά διαλέξουν καί προκήρυξε έκλογές σ'όλο τό κράτος για δημοτικά συμβούλια από τά όποια θά έβγαινε ο δήμαρχος, ο πρώτος δήμαρχος τής έλεύθερης 'Αθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα καταλαβαίνω. 'Αφού προκηρυχτήκανε έκλογές δημοτικές ήτανε φυσικό νά δημιουργηθοϋν κόμματα, διότι άλλοι θά θέλανε τόν "Αλφα δήμαρχο καί άλλοι άθηναίοι τόν Βήτα. Καί πόσα κόμματα δημιουργηθήκανε τότε στα 1835 ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μόνον δύο. Τό κυβερνητικό κόμμα πού τό διηύθυνε ο πρόεδρος τής 'Αντιβασιείας ο κόμης "Αρμανσπεργκ μέ τόν 'Ιωάννη Κωλέττη καί τούς άθηναίους δημογέροντες τόν Ζαχαρίτσα καί τόν Σταυρο Βλάχο, ντόπιους άθηναίους καί φυσικά τό άντκυβερνητικό κόμμα μέ τόν στρατηγό Μακρυγιάννη, τόν 'Ανάργυρο Πετράκη καί τόν Δημήτριο Καλιφορνά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Εστω καί μέ δύο κόμματα, ή διαμάχη καί ή φαγωμάρα θά άρχισε άμέσως, αφού θά γινόντουσαν έκλογές για δήμαρχο.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πραγματικά. 'Αφορμές για τόν πολιτικό ανταγωνισμό μπορούσαν νά παρουσιασθοῦν κάθε μέρα. Καί ἀφοῦ εἶχαν προκηρυχθεῖ οἱ δημοτικές ἐκλογές τοῦ 1835, συγκεκριμένα, μάλιστα γιά τόν μῆνα Μάρτιο τοῦ 1835, οἱ ἀθηναῖοι ὑπεστήριζαν τήν μιά παράταξι τήν Κυβερνητική καί τήν ἀντικυβερνητική καί μία ἀπό τίς ἀφορμές τοῦ κομματικοῦ αὐτοῦ ανταγωνισμοῦ, ἦτανε ἡ ἀπόφασις τῆς 'Αντιβασιλείας νά κτισθῆ τό συντομώτερο ἡ 'Αθήνα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό δέν τό καταλαβαίνω καλά. Γιατί νά γίνῃ κομματικός ανταγωνισμός τό κτίσιμο τῶν σπιτιῶν στήν ἐρειπωμένη 'Αθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, γιά νά κτισθοῦν σπίτια, θά ἔπρεπε νά ὑπάρχουν οἰκόπεδα, μικρά οἰκοδομήσιμα οἰκόπεδα καί ὅλος ὁ ἀθηναϊκός χῶρος, ἦτανε μοιρασμένος σέ μεγάλα κτήματα
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αρχίζω νά μπαίνω στό νόημα. Σέ τσιφλίκια δηλαδή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς, σέ τσιφλίκια πού τά εἶχανε ἀγοράσει μερικοί προνομιούχοι ἀπό τούς Τούρκους πού φεύγανε.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅπως νά ποῦμε τό ἀμπέλι τοῦ Τούρκου πού τό ἀγοράσανε οἱ ἀξιωματικοί, ἐκεῖ ὅπου ἔγινε ἀργότερα τό Πολυτεχνεῖο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅπως τό κτήμα πού εἶχε ἀγοράσει ὁ στρατηγός Γιάννης Μακρυγιάννης πίσω ἀπό τήν 'Ακρόπολι καί λέγεται ἀνόμα καί σήμερα συνοικία Μακρυγιάννη...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅπως τό κτήμα τῆς οἰκογενείας Λεβίδη, στήν ὁδόν Πατησίων πού λέγεται ἀνόμη καί σήμερα : στάσις Λεβίδη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς. 'Η κυβέρνησις λοιπόν, μέ τόν ὑπουργό τῶν 'Εσωτερικῶν τόν 'Ιωάννη Κωλέττη, πῆρε τήν ἀπόφασι ν'ἀπαλλοτριώσῃ μερικά κτήματα καί νά τά μοιράσῃ σέ οἰκοδομήσιμα οἰκόπεδα. Τότε τά κτήματα αὐτά εἶχανε τιμή δύο δραχμές τόν πῆχυ καί ἡ Κυβερνησις μέ τόν νόμο πού εἶχε κάνει τ'ἀπαλλοτριώνε μέ εἴκοσι λεπτά τόν πῆχυ...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω πώς σ' αυτό είχε δίκαιο ή Κυβέρνησις, γιατί απ' αυτά τά οικόπεδα πού απαλλοτριώνε, θά ἔπρεπε νά χάση ἕνα μέρος γῆς. ἄφοῦ θά ἄνοιγε δρόμους, πλατεῖες καί γενικά κενούς χώρους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς καί μπράβο σου Γιάγκο πού τό κατάλαβες. Ὅμως στήν διανομή τῶν οἰκοπέδων πλέον, γιά νά κτισθοῦν σπίτια, ἦτανε φυσικό νά εὐνοοῦνται οἱ ὁπαδοί τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος παίρνοντας τά καλύτερα οἰκόπεδα καί ν' ἀδικηθοῦν οἱ ἀντικυβερνητικοί μέ τόν Μακρυγιάννη, τόν Ἀνάργυρο Πετράκη, τόν Καλιφορνᾶ τόν Παναγή Σκουζέ, τόν Γέροντα καί τούς ἄλλους.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί αὐτός θά ἦτανε ὁ πρῶτος καυγάς μεταξύ Κυβερνητικῶν καί ἀντικυβερνητικῶν γιατί εἶμαι βέβαιος, χωρίς νά τά ξέρω καλά τά πράγματα ὅτι ὁ Μακρυγιάννης πού ἦτανε καί ὀξύθυμος θ' ἀγρίεφε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄγρίεφε δέν θά πῆ τίποτε. Ἐτοίμασε μιᾶ ἀναφορά, σχεδόν ὑβριστική πού τήν ἔστειλε στόν Κωλέττη, ὑπουργό τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅμως αὐτά θά τά ποῦμε λίγο ἀργότερα ἄφοῦ θυμηθοῦμε πρῶτα κανένα κανταδορίστικο παράπονο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί εἶδους παράπονο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παράπονο ἀθηναϊκό. Μήν ξεχνᾶς Γιάγκο ὅτι ἡ πρωτεύουσα, γιά πολλά χρόνια, τήν νύχτα κολουμποῦσε στό σκοτάδι. Φῶτα δέν ὑπῆρχανε στούς δρόμους, ἄφοῦ δέν ὑπῆρχανε οὔτε στά σπίτια. Μά ὁ ἀθηναῖος κανταδόρος...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρω τί θέλεις νά πῆς. Ὁ ἀθηναῖος ἐρωτευμένος κανταδόρος ἀδιαφοροῦσε καί γύριζε στόν δρόμο τραγουδώντας : Δέν μέ μέλλει τό σκοτάδι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς αὐτό θέλω νά πῶ... Ἄς φωτίση λοιπόν αὐτό τό σκοτάδι ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ μέ τήν φωτισμένη της φωνή.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν μέ μέλλει τό σκοτάδι...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα ας γυρίσωμε στήν περίφημη ἀναφορά τοῦ Μακρυγιάννη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου, γιατί τώρα μέ τό τραγοῦδι πού μᾶς θύμισε ἡ Κλειώ, προηγεῖται κάτι ἄλλο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἄλλο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό σκοτάδι Γιάγιο. Ἡ νέα πρωτεύουσα ἦτανε κατασιότεινη τίς νύχτες πού δέν ὑπῆρχε φεγγάρι. Ὁ κόσμος κλεινότανε στά σπίτια του, γιά νά μήν γκρεμοτσακιστῆ στίς λακκοῦβες πού ὑπῆρχανε μέ ἀφθονία στήν νέα πρωτεύουσα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γι' αὐτόν τόν λόγο, ὅσοι ἦτανε ὑποχρεωμένοι νά κυκλοφορήσουν νύχτα, γυρίζανε στά σκαίλια τῆς Ἀθήνας μέ φανάρια καί μάλιστα εἶχανε φανάρια μέ διακρίσεις...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάγιο, τό ξέρεις κι' αὐτό ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί νά μήν τό ξέρω ; Ἐνας ἀπλός πολίτης κρατοῦσε ἕνα φανάρι, λαδοφάναρο, στό χέρι του. Ἄν ἦτανε δημόσιος ὑπάλληλος κρατοῦσε δύο φανάρια... τέλος ἂν ἦτανε ἀξιωματικός ἢ ἀνώτερος δικαστικός ἢ διπλωματικός, εἶχε μαζί του καί ὑπηρέτη μέ τρία φανάρια... κι' ἔτσι, ὅποιος ἐρχότανε ἀπό ἀπέναντι, μάθαινε ἀπό τόν ἀριθμό τῶν φαναριῶν, ποιός ἦτανε ὁ ἀντικρυνός του νυκτερινός περιπατητής.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Αὐτό ἤθελα νά ποῦμε. Καί τώρα ἄς γυρίσωμε στήν περίφημη ἀναφορά τοῦ Μακρυγιάννη. Ὁ στρατηγός λοιπόν ἔστειλε στόν Κωλέττη μιάν ἀναφορά μέ τά παραπονά του γιά τήν διανομή τῶν οἰκοπέδων καί τήν ἴδια μέρα πού ὑπέβαλλε τήν ἀναφορά του, δέχθηκε τήν ἐπίσκεψι τοῦ Κλεομένη πού ἦτανε γραμματεῦς τοῦ Κωλέττη. Μάλιστα ὁ Κλεομένης τοῦ εἶπε : Τί θά γίνῃ στρατηγέ ἂν ὅλοι οἱ πολίτες ἀρχίσουν νά στέλνουν ἀναφορές στήν Κυβέρνησι γιά τέτοια ζητήματα ; Καί φυσικά ὁ Μακρυγιάννης τοῦ ἀποκρίθηκε : Ἄν οἱ πολίτες δέν ἀπευθύνωνται γιά τό δίκιο τους στήν Κυβέρησι, σέ ποιόν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται ;

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ότι μέ τήν άπάντησι αύτή θά θύμωσε και ό άπεσταλμένος του Κωλέττη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μόνο θύμωσε, μά έγινε και άπειλητικός στην λογομαχία που άκολούθησε και μία στιγμή ειπε στον Μακρυγιάννη : Πρόσεξε στρατηγέ, μήν τύχη και μ'αύτά που κάνεις σε στείλουν στο Μπουρτζι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό Μπουρτζι αύτό είναι τό νησάκι που βρίσκειται στον κόλπο του Ναυπλίου μ'ένα βενετσιάνικο κάστρο... Και μαντεύω ότι θά τό έχρησιμοποιοϋσαν τότε για φυλακή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Τότε ό Μακρυγιάννης έγινε έξω φρενών. "Ωρθωσε τό άνάστημά του και φώναξε : "Ακου νά σου πω κύριε συμβουλάτορα έγώ μασκαράς δέν γίνομαι. Θα διπλώσω τήν αναφορά μου και θα τήνε πάω ό ίδιος στον Πρόεδρο της 'Αντιβασιλείας και θα του τά φάλλω ένα χεράκι... κι'αύτός, ό τι κουσοϋρι μπορέση, άς μου τό κάνη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και πήγε στον "Αρμανσπεργκ ό Μακρυγιάννης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν έπομένη πρωϊ πρωϊ, ήτανε ό πρώτος που περίμενε στά γραφεία της 'Αντιβασιλείας...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πού έστεγάζοντο τότε στο κτίριο της όδοϋ Πειραιώς όπου είναι σήμερα ακόμη τό 'Ωδεϊον 'Αθηνών.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Πήγε στον "Αρμανσπεργκ και εξέθεσε μέ έντονο ύφος τίς άδικίες που έγινοντο εις βάρος πολλών άθηναίων και αύτός άνεγνώρισε τό δίκαιο των άδικουμένων και επενέβη μέ τέτοιο τρόπο ώστε διωρθώθησαν οι άδικίες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Οπότε πιά ό Μακρυγιάννης θά έγινε τό Ίνδαλμα των άθηναίων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'όπως άντιλαμβάνεσαι Γιαγκο μου άγαπητέ, σε λίγο καιρό όταν έγιναν οι πρώτες δημοτικές έιλογές, τό κυβερνητικό κόμμα του "Αρμανσπεργκ μέ τον Κωλέττη, έπαθε πανωλεθρία και εκέρδισε πανηγυρικά τό άντικυβερνητικό κόμμα μέ όλους τους ύποψηφίους του δημοτικούς συμβούλους

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα θά σέ καταπλήξω πού θά σοῦ πῶ τά ὀνόματα τῶν πρώτων δημοτικῶν συμβούλων τοῦ 1835...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πραγματικί θά μέ καταπλήξης...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δοικόν : Δημήτριος Καλιφορνᾶς, Ἄγγελος Γέροντας, Παναγῆς Σκουζές, Σπυρίδων Μπενιζέλος, στρατηγός Μακρυγιάννης, Γεώργιος Γεννάδιος, Παναγιώτης Ἡπίτης, Σπύρος Πατούσας...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννο. Εἶναι καί μερικοί ἀκόμη ὅπως ὁ πλούσιος κτηματίας Λιανοσταφίδας, ὁ Χρήστος Τουφεξῆς, ὁ Βρυζάνης, ὁ Γαλάτης πού ἔγινε ἀργότερα καί δήμαρχος καί μερικοί ἄλλοι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ποίος ἔγινε πρῶτος δήμαρχος τῆς Ἀθήνας ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἔεις προσέξει Γιάννο μου στήν τηλεόρασι πού διακόπτεται μιᾶ ἐκπομπή στό κρίσιμο σημεῖο γιά νά παρεμβληθῆ μιᾶ διαφήμησις ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί σχέσι ἔχει αὐτό μέ τήν ἱστορία τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάνομε διακοπή σ' αὐτό τό κύριο σημεῖο, γιά νά παρεμβάλλωμε ἕνα τραγουδι... πού θά τό ἀφήσωμε στήν Κλειώ νά τό διαλέξη.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Εἰς ὦρα το περιβόλι...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα, μετά τό περιβόλι, ἄς μάθωμε ποίος ἔγινε πρῶτος δήμαρχος τῆς Ἀθήνας στά 1835.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό Δημοτικό Συμβούλιο, εἶχε δικαίωμα νά ὑποβάλῃ δύο ὀνόματα στήν βαυαρική ἀντιβασιλεία, πού θά ἐδιάλεγε τό ἕνα. Καί τά δύο ὀνόματα ὑποψηφίων δημάρχων ἦτανε τοῦ Ἀναργύρου Πετράκη καί τοῦ Δημητρίου Καλιφορνᾶ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ἡ ἀντιβασιλεία ποιόν ἐδιάλεξε ἀπό τοὺς δύο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί οἱ δύο δέν ἦτανε ἀντιπαθεῖς στήν Ἀντιβασιλεία, μά ὁ Καλιφορνᾶς ἐθεωρήθηκε πολύ νέος γιά δήμαρχος γιατί ἦτανε τότε μόλις εἴκοσι ἐννέα ἐτῶν. Ἔτσι ἐξελέγη γιά πρῶτος δήμαρχος τῆς Ἀθήνας ὁ Ἀνάργυρος Πετρακῆς, πού ἦτανε τότε 42 ἐτῶν καί γιατρός μάλιστα.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί πάλι θά σέ καταπλήξω αγαπητέ μου Δημήρη πού θά σου πώ... τί τραγουδούσανε οί άθηναίτοι μετά τήν έκλογή του πρώτου δημάρχου τής πρωτεύουσας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' αυτό τό ξέρεις ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μοῦ τό 'πε ένας παλιός άθηναίτος. "Ολα πάν καλά και φινά - γιατί έφθασε ο καιρός - και στην αρρωση 'Αθήνα - μπήκε δήμαρχος γιατρός...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάγκο. "Ομως δέν ξέρεις τί άπαντούσανε οί αντίπαλοι του Πετράκη : "Οποιον θέλεις άντε ρώτα - και καθέννας θά στό πη - μ' επιδέσμους και τσιρωτά - δέν σκαρώνεται ψιαπί...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αυτό ήτανε επίσης ένα μεγάλο πρόβλημα για την 'Αθήνα. "Επρεπε να κτισθουνε σπίτια και χέρια εργατικά, κτίστες δηλαδή, δέν υπήρχανε.. "Η δέν είναι έτσι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ετσι είναι. Και αναγκασθήκανε να φέρουνε από τά νησιά πουργούς...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί φέρανε ; 'Υ π ο υ ρ γ ο ύ ς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι, π ο υ ρ γ ο ύ ς. Πρέπει να ξέρης ότι ή λέξις π ο υ ρ γ ο ύ ς, σημαίνει στά νησιά του Αιγαίου, τον βοηθό του κτίστη που κουβαλάει λάσπη μέ τό πηλοφόρι. Φέρανε λοιπόν πουργούς από τίς Κυκλάδες και μάλιστα από την 'Ανάφη που λέγανε πώς ήτανε οί καλύτεροι κτίστες. "Εφεραν πολλούς και δημιουργήθηκε νέο πρόβλημα : Ποῦ θά κατοικοποῦσαν ὅλοι αυτοί οί κτίστες ; Τούς δώσανε λοιπόν τό δικαίωμα να μετατρέφουν σε κατοικίες πρόχειρες κάτι σπηλιές ~~από~~ στους βράχους τής 'Αιροπόλεως κι' εκεί αυτοί οί εργάτες τής 'Ανάφης κατοικήσανε και σιγά σιγά φτιάξανε δικό τους συνοικισμό που πήρε τό ὄνομα 'Αναφιώτικα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αναφιώτικα, μάλιστα. Και έτσι λέγεται ακόμη και σήμερα. 'Αναφιώτικα σπίτια. Ποῦ κάθεσαι ; στ' 'Αναφιώτικα. "Ολα εξηγουνται
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί οί άθηναίτοι, πάντα σιωπητικοί και φιλοπαίγμονες τραγουδούσαν : Στών 'Αθηνών αυτή την γη - γεμάτη μέ σκουπίδια - αν δέν υπήρχαν οί π ο υ ρ γ ο ί - δέν θά 'χαμε καλύβια.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ετσι σιγά σιγά, όλα τὰ προβλήματα τῆς νέας πρωτεύουσας ἄρχιζαν νά λύνωνται...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς νά λυθοῦν Γιάγκο μου πού κάθε μέρα δημιουργοῦσε ~~εἰς τὴν πόλιν~~ νέα προβλήματα. Κι' ἕνα ἀπό τὰ κυριώτερα ἦτανε μιά νέα διαμάχη πού ἐδημιούργησε πάλι δύο ἀντίθετες παρατάξεις : τοὺς αὐτόχθονες καί τοὺς ἑτερόχθονες
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Αὐτόχθονες ἦτανε οἱ ντόπιοι ἀθηναῖοι καί ἑτερόχθονες οἱ Ἕλληνες τοῦ ἑξωτερικοῦ πού ἔσπευδαν νά ἐγκατασταθοῦν στήν νέα πρωτεύουσα. Ὁ διαχωρισμός γινότανε εὐκόλα ἀπό τό ντύσιμο, γιατί οἱ αὐτόχθονες ἐπιμένανε στήν φουστανέλλα τό ἐθνικόν ἔνδυμα ἐνῶ οἱ ἑτερόχθονες, φορούσανε τὰ λεγόμενα φράγκικα
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅπως καταλαβαίνεις Γιάγκο αὐτή ἦτανε μιά ὀξυτάτη διαμάχη καί πολὺ δύσκολο πρόβλημα, γιατί οἱ αὐτόχθονες ἐννοοῦσαν νά παρουν ὅλες τίς δημίσθες θέσεις καί ν' ἀποικεῖωνται ἀπ' αὐτές οἱ ξένοι, οἱ ἑτερόχθονες. Μάλιστα, ἐπειδὴ θεωροῦσανε τοὺς ἑαυτοὺς των οἱ αὐτόχθονες ἀνωτέρους ἀπὸ τοὺς ξένους, τραγουδοῦσανε περιφρονητικά : Πέντε λόξες φουστανέλλα - βράζουνα φηλά καπέλλα. Φυσικὰ δέν λέγανε ἀκριβῶς β ρ ά ζ ο υ ν ἀλλὰ χρησιμοποιοῦσανε ἄλλο ρῆμα πολὺ χυδαιότερο πού ἐμεῖς δέν τό ἀναφέρομε λόγῳ εὐπρεπείας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό καταλαβαίνω. "Ὅμως τήν πρώτη τους νίκη οἱ ἑτερόχθονες τήν σημειώσανε μέ τὰ τραγούδια, γινατί εἶχανε φέρει ἀπό τό ἑξωτερικό μελωδίες ξένες στίς ὁποῖες προσαμόζανε στίχους ἑλληνικούς κι' ἔτσι μαθαίνανε ὅλοι πιά νά τραγουδοῦσανε ξένες μελωδίες, ὅπως τό περίφημο τραγούδι : "Ὅταν ^{σ' ἀκούω} ~~ἀκούω~~ λαχταρῶ...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Ὅταν σ' ἀκούω λαχταρῶ...
- Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ετσι λοιπόν, ἡ Ἀθήνα τοῦ 1835 παρουσίαζε τελείως ἀπικρηάτικο θέαμα, ἀφοῦ οἱ μισοὶ κάτοικοι φορούσανε φουστανέλλες καί οἱ ἄλλοι μισοὶ φράγκικα...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί μὴν ξεχνᾶς ὅτι αὐτὴ ἡ διαφοροποίησις, αὐτὸς ὁ διχασμὸς στὴν ἐνδυμασίᾳ, εἶχε δημιουργήσῃ ἀναγκαστικῶς δύο τάξεις στρούς ράφτες : Τοὺς ἑλληνορράπτas καί τοὺς φραγκορράφτες. Οἱ πρῶτοι ἔραβαν τίς φουστανέλλες, τὰ τουζλούκια, τὰ κεντητὰ γιλέκα καί τὴν φέρμελη. Οἱ δεῦτεροι, ἔραβαν τὰ γράγινα καί ὑπῆρχαν καί στό γυναικεῖο ράφιμο οἱ ἑλληνορράπτριες καί οἱ φραγκορραφτοῦδες... πού ἔραβαν τὰ εὐρωπαϊκὰ φορέματα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς καί κάτι ἄλλο, Γιάγιο μου, οἱ φραγκορραφτοῦδες ἦτανε ὅλες νέες καί ὀμορφες, τόσο πού τοὺς εἶχε βγάλει ὁ λαὸς καί σχετικὸ τραγοῦδι : Φραγκορραφτοῦ - φραγκορραφτοῦ, νὰ μὴ σέ πιάσῃ μάτι... φτῶ !... Καί γιὰ νὰ ξέρῃς καί κάτι ἄλλο, ἡ ἀνδρική μόδα εἶχε δημιουργήσει μιὰ παροιμία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἡ ἀνδρική μόδα εἶχε δημιουργήσει παροιμία ; Πῶς δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὰ ἀνδρική γιλέκα, ἦτανε ἄλλοτε ἐνωμένα μπροστά καί ἴσια στό μέρος τῆς κοιλιᾶς. Κάποτε ἦρθε ἡ μόδα νὰ σχηματίζει τό γιλέκο τίς δύο του μῦτες. Καί τότε λ' ἔγανε οἱ ράφτες : Κομμένο τό γιλέκι ; Κομμένο τό γιλέκι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί λές ; Καί παρέμεινε αὐτὴ ἡ φράσις σάν δήλωσις ὅτι κάτι τί δέν σηκώνει ἀντίρρηση : Κομμένο τό γιλέκι !... "Ἔτσι δέν εἶναι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶδες ὅμως πόσα πράγματα ἔχει δημιουργήσει ἡ ἱστορία τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας. Καί ὅπως λέγαμε πρὶν ἀπὸ λίγο, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καταφθάνανε στὴν νέα πρωτεύουσα Ἕλληνες ἀπὸ τό ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Ἀθήνα. Μαζὶ μὲ ἄλλους ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸ τῆς Ρωσίας, τὴν Κωνσταντινούπολι, τὸ Βουκουρέστι ἦρθαν καί ἀπὸ τὴν Σμύρνη πού μᾶς μετέφεραν καί σμυρνέϊνα τραγοῦδια πού οἱ ἀθηναῖοι τὰ ἐγκολποθήμανε ἀμέσως.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ τραγοῦδια ἦτανε καί ἡ Σμυρνηὰ στό παραθύρι πού θα μᾶς τό θυμίσῃ τώρα ἀμέσως ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Μιὰ σμυρνηὰ...